

BIOGEET

INFORMATIE VOOR DE BIOLOGISCHE GEITENHOUDERIJ

Kostprijsberekening biologische geitenmelk 2008

Wim Govaerts en
Nick van Eekeren

*Kostprijsberekening
biologische geitenmelk
2008*

*Wim Govaerts en
Nick van Eekeren*

LOUIS BOLK
I N S T I T U U T

Deze publicatie is tot stand gekomen in het kader van het project "Biogeit", als onderdeel van het LNV onderzoeksprogramma Biologische veehouderij waarin LBI en ASG-WUR samenwerken ter ondersteuning van een kosteneffectieve en onderscheidende biologische veehouderij.

www.biokennis.nl en www.louisbolk.nl/biogeit

© 2009 Louis Bolk Instituut.

Kostprijsberekening biologische geitenmelk 2008

Auteurs: Wim Govaerts en Nick van Eekeren

Rapport nr. 19, 21 pagina's, dit rapport is te

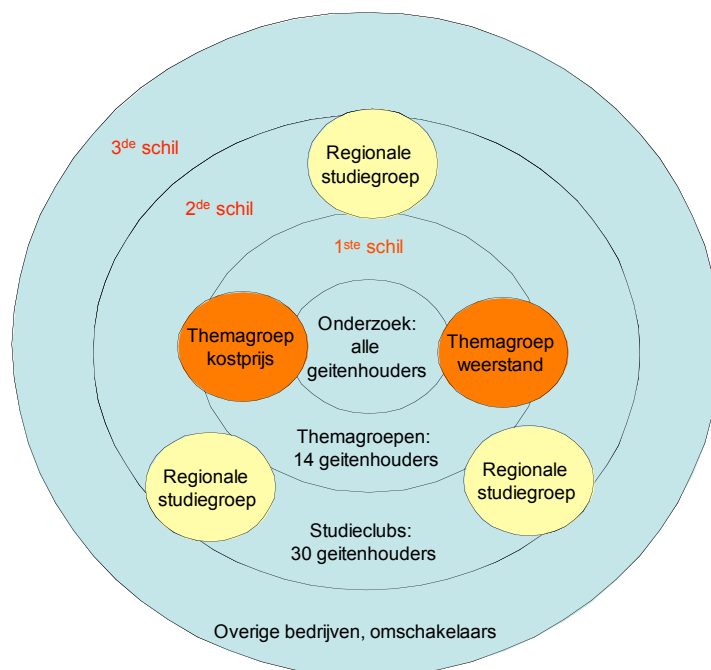
downloaden via www.biokennis.nl en

www.louisbolk.nl/biogeit

Achtergrond Biogeit

Biogeit Biogeit is een dynamisch kennisontwikkelingsproject geïnitieerd door De Groene Geit en de Productwerkgroep Zuivel van Bioconnect/Biologica. Het project wordt gecoördineerd door het Louis Bolk Instituut (n.vaneekeeren@louisbolk.nl). Jaarlijks worden de onderzoeksthema's vastgelegd met de sectorvertegenwoordigers in de Productwerkgroep Zuivel van Biologica, Gerrit Verhoeven (gerritverhoeven@planet.nl) en Jan van Tilburg (van.tilburg.geiten@elda.nl). Het onderzoek van 2009 richt zich op kostprijsbeheersing (gezondheid, voeding, fokkerij en arbeid) en onderscheidenheid (productkwaliteit en welzijn). Via de sectorvertegenwoordigers kunnen nieuwe ideeën voor onderzoek worden aangedragen. Het project heeft geen vaste deelnemers, elke biologische geitenhouder kan participeren in het onderzoek.

Bedrijfsnetwerk biologische schapen- en geitenzuivel Naast het onderzoeksproject BIOGEIT is er sinds maart 2007 het Bedrijfsnetwerk voor biologische geiten- en schapenzuivel. Binnen dit Bedrijfsnetwerk zijn er voor biologische geitenzuivel drie regionale studiegroepen. Daarnaast bestaan er twee themagroepen waarin de onderwerpen weerstand en kostprijsbeheersing in samenspraak met geitenhouders uitgediept worden. Het model in onderstaande figuur geeft de relatie weer tussen het onderzoek en het bedrijfsnetwerk.

Figuur. Relatie tussen onderzoek in Biogeit en Bedrijfsnetwerk geitenhouderij.

Reeds verschenen rapporten

Homeopathie bij geiten Ervaringen van biologische geitenhouders. Biogeit rapport 1, 2005, 25 pp.

Vitaminen in rantsoenen voor biologisch melkvee. Biogeit rapport 2, 2005, 39 pp.

Hoe 100% biologisch voeren? Rantsoenen op een rij van zes melkgeitenbedrijven met 100% biologisch voer. Biogeit rapport 3, 2006, 24 pp.

Kostprijsberekening biologische geitenhouders. Biogeit rapport 4, 2006, 13 pp.

Lammeren bij de geit Een inventarisatie van de mogelijkheden. Biogeit rapport 5, 2006, 36 pp.

Wortel- en knolgewassen als alternatief voor bietenpulp. Biogeit rapport 6, 2007, 45 pp.

Invloed van biestsoort op immuniteit en ontwikkeling van geitenlammeren. Biogeit rapport 7, 2007, 41 pp.

De opfok van geitlammeren tot 1 jaar. Biogeit rapport 8, 2008.

Het graasgedrag van geiten in Nederland; Een verkenning. Biogeit rapport 9, 2007, 19 pp.

De vetzuursamenstelling van geitenmelk. Biogeit rapport 10, 2007, 32 pp.

De kosten van opfok van een nieuwe, ziektevrije veestapel. Biogeit rapport 11, 2008, 20 pp.

Arbeidsbehoefte op geitenbedrijven in beeld. Biogeit rapport 12, 2008, 27 pp..

Geiten éénmaal daags melken; Een literatuuronderzoek. Biogeit rapport 13, 2008, 21 pp.

Het effect van pre- en probiotica op de groei en gezondheid van geitenlammeren. Biogeit rapport 14.

Kostprijsberekening biologische geitenmelk. Biogeit rapport 15, 21 pp.

Introductie van de Chevron. Biogeit rapport 16, 48 pp.

Weidegang in de biologische melkgeitenhouderij. Resultaten onderzoek 2008. Biogeit rapport 17, 72 pp.

Sturende factoren voor verhoging van vet- en eiwit gehalten in biologische geitenmelk. Biogeit rapport 18, 33 pp.

Voorwoord

In 2009 is nader onderzoek gedaan naar de kostprijs van biologisch geproduceerde geitenmelk in 2008. Dit is gedaan als opvolging van de kostprijsberekeningen in 2008 over het jaar 2007 en de berekeningen in 2006 over het jaar 2004. De resultaten van deze studie zijn beknopt in dit rapport weergegeven. Onze dank gaat uit naar de acht geitenhouders die voor deze studie hun boekhoudgegevens beschikbaar wilden stellen.

Wim Govaerts

Nick van Eekeren

September 2009

Inhoud

Voorwoord	3
Inhoud	5
Samenvatting	7
1 Inleiding	9
2 Materiaal en methode	11
3 Resultaten en discussie	13
4 Conclusies	19
Literatuur	21

Samenvatting

Voor het bepalen van de kostprijs van biologische geitenmelk zijn van acht biologische geitenbedrijven de boekhoudcijfers van 2008 verzameld. Deze zijn, om de vergelijking goed te kunnen maken, omgerekend per 100 liter geleverde melk gecorrigeerd voor 7% vet en eiwit. De geselecteerde bedrijven hadden een bedrijfsomvang van 388 tot 1150 melkgeiten en varieerden in grondsoort en regio.

Daarnaast is een simulatie gemaakt van de consequentie voor de kostprijs 2009 wanneer de prijsevolutie van de productie middelen in 2009 worden meegerekend. Hierbij is van dezelfde technische resultaten per geit uitgegaan.

Het gemiddelde bedrijf in deze studie heeft 1,54 VAK en levert met 607 geiten, 475717 liter melk. Dit komt overeen met 772 liter per geit met 3,69% vet en 3,43% eiwit. Per arbeidskracht worden 388 geiten verzorgd en gemolken om 299.363 liter melk per VAK te leveren. Ten opzichte van de cijfers van 2004 is de melkproductie per geit toegenomen met 6%. Vergelijken met het gemiddelde biologische melkgeitenbedrijf in Nederland zijn de voor deze studie geselecteerde bedrijven groot wat betreft omvang en melkproductie per geit.

In 2008 was de gemiddelde kostprijs per 100 liter geleverde melk gecorrigeerd voor 7% vet en eiwit €78,17 excl. BTW. Per kostenpost lopen de kosten per bedrijf behoorlijk uiteen. De voerkosten bepalen gemiddeld 64% van de kostprijs, de arbeidskosten 19%. Het afgelopen jaar was de gemiddelde marktprijs voor 100 liter biologische geitenmelk gecorrigeerd voor 7% vet en eiwit, €70,79 excl. BTW. Voor een duurzame ontwikkeling van de biologische geitenhouderij lijkt het daarom noodzakelijk dat de melkprijs de komende jaren stijgt naar het niveau van de kostprijs. Daarnaast moeten geitenhouders hun kostprijs verder in beeld brengen en beheersen. Een prognose van de kostprijs voor 2009 komt gemiddeld neer op €74,74 per 100 liter melk gecorrigeerd voor 7% vet en eiwit.

Concluderend kunnen we stellen dat de kostprijs voor biologisch geproduceerde geitenmelk nog boven de melkprijs ligt en dat voor een duurzame ontwikkeling in de biologische geitenhouderij het verschil tussen kostprijs en melkprijs verkleind moet worden.

1 Inleiding

Aanleiding

In maart 2006 is de eerste kostprijsberekening voor de biologische geitenhouderij uitgebracht. Deze berekening is gebaseerd op cijfers van 2004. In deze berekening zijn simulaties uitgevoerd voor prijsverhogingen als gevolg van 100% bio-voeren. In 2008 is dit herhaald met cijfers van 2007. Deze kostprijsberekeningen hebben bijgedragen aan de bewustwording van geitenhouders over hun kostprijs en hebben in verschillende melkprijsbesprekingen een objectieve basis gevormd. Ontwikkelingen gaan snel, kosten voor energie, controle maar met name voer veranderen sneller dan verwacht. Voor verdere kostprijsbeheersing op de bedrijven en de toekomstige melkprijsvorming is er zowel vanuit de verwerkers als vanuit de leveranciers behoefte om de kostprijsontwikkeling in de sector up to date te houden met daarbij het oog op de toekomst.

Doel

Doel kostprijsberekening is drieledig:

Berekenen van een kostprijs van biologische geitenmelk die als basis kan dienen voor melkprijsbesprekingen;

Monitoren van de ingezette kostprijsbeheersing op biologische geitenbedrijven;

Verdere aanscherping van maatregelen voor kostprijsbeheersing op bedrijven.

Leeswijzer

In dit rapport worden in hoofdstuk 2 zowel de gebruikte rekenmethode voor het bepalen van de kostprijs van 100 liter biologische geitenmelk als de hierbij gebruikte aannames besproken. In hoofdstuk 3 volgt een weergave van de resultaten per 100 liter melk gecorrigeerd voor 7% vet en eiwit. De resultaten worden in dit derde hoofdstuk ook in een bredere context geplaatst. De conclusies van deze studie worden tenslotte in hoofdstuk 4 weergegeven.

2 *Materiaal en methode*

Selectie van de bedrijven

In overleg met bestuursleden van “De Groene Geit”, het Louis Bolk Instituut en een adviseur biologische geitenhouderij werd een selectie van bedrijven gemaakt waarvan de kostprijs is berekend. Hierbij zijn de volgende selectiecriteria meegenomen:

Interesse om mee te werken;

Hoeveelheid geproduceerde liters melk duidelijk in kaart;

Bedrijfsomvang variërend van 400 tot 1200 geiten;

Duidelijke gescheiden boekhouding van melkproductie, kaas maken en/of akkerbouw;

Variatie in grondsoort (zand- en kleigrond);

Landelijke spreiding (noord en zuid).

Een vuistregel uit de literatuur geeft aan dat een groep van dertig bedrijven groot genoeg is om betrouwbare uitspraken over de gemiddelde kosten te doen (Vlieger et al, 2002). Om budgettaire redenen was het in dit geval onmogelijk om zo'n grote groep mee te nemen in het onderzoek. Er zijn daarom, zoals ook aangegeven in het onderzoeksvoorstel, acht bedrijven geselecteerd waarvan de kostprijs per 100 liter melk bepaald is. Het zijn voornamelijk bedrijven die ook aan de onderzoeken van 2006 en 2008 hebben meegedaan .

Verzamelen van de cijfers

De boekhoudverslagen van 2008 vormden de basis voor de kostprijsberekening. Hieruit zijn de cijfers gedestilleerd die vervolgens omgerekend zijn naar een kostprijs per 100 liter geleverde melk gecorrigeerd voor 7% vet en eiwit, exclusief BTW. De cijfers uit de boekhouding zijn ter verduidelijking met de betrokken geitenhouders besproken.

Verwerken van de cijfers

Bij het verwerken van de cijfers zijn er enkele aannames gedaan, conform het onderzoek in 2008 (Govaerts en Eekeren, 2008):

Wanneer de cijfers afkomstig waren van zowel een akkerbouw- als een geitenhouderijtak, werden deze cijfers in overleg met de veehouder en op basis van omzet procentueel opgesplitst in kosten voor de akkerbouw- en kosten voor de veehouderijtak;

Voor de rentekosten is op elk bedrijf met 4% rente op het geïnvesteerde vermogen gerekend, ongeacht of dit vreemd of eigen vermogen was;

De grondkosten bestonden uit óf betaalde pacht óf bij eigendom uit een rente van 3% op de huidige waarde van de grond, volgens streekinfo op boerderij.nl. Deze manier om grondkosten in te brengen werd grondig doorgesproken in de begeleidingscommissie en werd door de banken als de meest opportuun naar voren geschoven;

Voor de kosten van arbeid is gerekend met een ondernemersloon van €46800 voor de ondernemer. Er werd verder geen rekening meer gehouden met het feit dat de ondernemer veel uren maakt en een grote verantwoordelijkheid draagt. De rest van de gepresteerde arbeid werd gewaardeerd tegen een beperkt loon van €23240 per arbeidskracht per jaar. Op bedrijven waar man en vrouw meewerken, werd de eerste 0,25 VAK (volwaardige arbeidskrachten) van de vrouw ook tegen een ondernemersloon gewaardeerd omdat ook zij erg betrokken zijn bij de bedrijfsvoering. Dit speelde slechts op vijf bedrijven. Vreemde arbeid werd tegen de werkelijke kost ingebracht. Dit onderwerp werd stevig bediscussieerd in de begeleidingscommissie van het onderzoek in 2008 met deze uitkomst.

De kostprijs werd gecorrigeerd voor niet-melkopbrengsten zoals ontvangen premies, verkoop van fokmateriaal of groei in dieren op bedrijven enz.

In eerste instantie werd op deze manier een kostprijs per 100 liter geleverde melk bepaald. Deze prijs is verder teruggerekend naar een kostprijs van 100 liter melk gecorrigeerd voor 7% vet en eiwit.

Simulatie

Er is een simulatie gemaakt van de kostprijsconsequentie van de verdere evolutie op de krachtvoergrondstoffenmarkt: 20% lager dan 2008. Verder werd de inflatie van 0,2% volgens het CBS voor 2009 doorgerekend op de andere kostenfactoren om zo te komen tot een kostprijs simulatie voor 2009.

3 Resultaten en discussie

Gemiddelde omvang van de bedrijven

Om een indruk te geven van de bedrijfsomvang zijn in tabel 1 de volgende parameters weergegeven; het aantal VAK, het aantal hectare (ha) ruwvoerteelt, het aantal geleverde liters melk, de gehalten en het gemiddeld aantal aanwezige geiten. De gegevens van 2008 worden procentueel vergeleken met die van 2007.

Tabel 1. Gemiddelde omvang van de bedrijven in 2008

	2004	2007	2008	T.o.v. 2007
Aantal VAK	1,53	1,50	1,54	103%
Aantal geiten	575	546	607	112%
Aantal geitenplaatsen	644	670	681	102%
Geleverde melk (liter)	416375	437514	475717	109%
Percentage vet	3,82	3,71	3,69	99%
Percentage eiwit	3,35	3,37	3,43	102%
Totaal vet+eiwit (%)	7,17	7,08	7,12	101%
Geleverde melk per geit (liter)	727	786	772	98%
Geleverde melk per VAK (liter)	271022	283804	299363	105%
Aantal geiten per VAK	376	360	388	108%
Aantal geiten per ha voederteelten	22	21	26	124%
Geleverde melk per ha voederteelten (liter)	16954	17199	20261	118%

Het gemiddelde bedrijf heeft 1,54 VAK en levert met 607 geiten, 475.717 liter melk (tabel 1). Dit komt overeen met 772 liter per geit met 3,69% vet en 3,43% eiwit. Per VAK worden 388 geiten verzorgd en gemolken om 299.363 liter melk te leveren per arbeidskracht. In tegenstelling tot veel gangbare geitenbedrijven, wordt op deze biologische bedrijven een behoorlijk deel van het voer op het bedrijf zelf geteeld. Gemiddeld hebben de bedrijven 26 geiten per ha. Naast het verzorgen van de geiten vraagt het bewerken van het land ook een behoorlijke arbeidsinspanning.

De gemiddelde arbeidsinzet blijft ongeveer stabiel. Het aantal productieve geiten stijgt nu de stallen waar de veestapel gewisseld is i.v.m. ziektedruk vollopen. Het aantal geitenplaatsen stijgt nog zeer lichtjes verder. De gemiddelde melkproductie staat met het vollopen van de stallen onder druk. Dit samen met de lichte daling van het vetgehalte is misschien nog het gevolg van het 100% biologisch voeren. Het eiwitgehalte zit daarentegen in de lift.

Vergelijking met het gemiddelde biologische melkgeitenbedrijf in Nederland

Voor deze studie zijn acht relatief grote bedrijven geselecteerd. Zeker in vergelijking met de gemiddelde omvang van biologische geitenbedrijven in Nederland in 2001 (Vlieger et al 2002; zie tabel 2). Grote bedrijven

kunnen in theorie door hun omvang efficiënter werken. Dit betekent dat de kostprijs voor het gemiddelde Nederlandse biologische geitenbedrijf wel eens hoger zou kunnen liggen dan de kostprijs zoals die in deze studie is bepaald.

Tabel 2. Vergelijking bedrijven van kostprijsonderzoek met het gemiddelde biologische geitenbedrijf

	Deze studie (2008)	Gemiddeld in Nederland (Vlieger et al, 2002)
Aantal geiten	607	355
Geleverde melk (liter)	475717	198690
Percentage vet	3,69	4,05
Percentage eiwit	3,43	3,38
Totaal vet+eiwit (%)	7,12	7,43
Geleverde melk per geit (liter)	772	560
Aantal geiten per ha voederteelten	26	24
Geleverde melk per ha voederteelten (liter)	20261	13516

Kostprijs per 100 liter melk

De kostprijs per 100 liter geleverde melk wordt opgedeeld in vijf onderdelen:

Algemene vaste kosten. Dit omvat alle kosten die los staan van de productiehoeveelheid zoals verzekeringen e.d.

Kosten gebouwen en niet-voedermechanisatie. Hier worden afschrijving, rente en onderhoud gerekend naast eventuele kosten die verbonden zijn aan de gebouwen en niet-voedermechanisatie.

Ruwvoerkosten. Dit zijn zowel grondkosten, machinekosten (afschrijvingen, rente, onderhoud en verbruik) als zaaizaden, loonwerk etc. Ruwvoeraankopen vallen ook onder deze post.

Krachtvoerkosten: Aankoop van de krachtvoer en eventuele melkpoeders.

Overige variabele kosten: Rente op vee en omlopend kapitaal, gezondheidskosten, overige veekosten, stro en de niet elders toewijsbare kosten die een sterke relatie hebben met de productiehoeveelheid.

De kostprijs is gecorrigeerd voor niet-melkproducten, zoals omzet en aanwas en eventuele premies.

Tabel 3. Kostprijsoverzicht per 100 liter melk in 2007, gecorrigeerd voor 7% vet en eiwit (excl. BTW).

	2004	2007	2008	Tov 2007
1. Algemene vaste kosten	4,18	4,05	5,48	135%
2. Kosten gebouwen en niet-voedemechanisatie	8,4	9,97	9,09	91%
3. Ruwvoerkosten	13,69	17,1	17,63	103%
4. Krachtvoerkosten	16,87	24,97	32,16	129%
5. Overige variabele kosten	5,95	8,53	7,44	87%
Correctie voor niet-melkopbrengsten	-3,34	-7,23	-8,38	116%
Kostprijs excl. Arbeid	45,78	55,39	63,42	120%
Arbeidskosten	13,15	15,74	14,75	94%
Kostprijs incl. Arbeid	58,92	71,13	78,17	110%
Kostprijs simulatie incl. Arbeid 2008		80,27		
Kostprijs simulatie incl. Arbeid 2009			74,74	

De algemene kosten stijgen vrij sterk, wellicht moeten deze samen worden genomen met de overige variabele kosten omdat deze kosten niet op elk bedrijf duidelijk uit de boekhoudresultaten te onderscheiden zijn. De gebouwenkosten blijven stabiel. Over deze ontwikkeling spraken de banken in de begeleidingscommissie van 2008 reeds hun bezorgdheid uit omdat dit wellicht duidt op achterstallig onderhoud dat mogelijk de toekomst van de bedrijfsvoering in gevaar brengt. De voerkosten stijgen echter sterk, zeker de krachtvoerkosten. Om het hoofd boven water te houden zoeken geitenhouders naar neveninkomsten. Subsidies, maar ook de verkoop van jongvee en andere nevenactiviteiten spelen hierin mee, om zo het inkomen op peil te houden.

Vorig jaar werd op initiatief van de "De Groene Geit", op basis van prijsevoluties van productiemiddelen en verscherpte regelgeving, een kostprijs voor 2008 gesimuleerd. Deze gesimuleerde kostprijs kwam uit op €80,27 per 100 liter melk (excl. BTW) (Eekeren en Govaerts, 2007). Het feit dat de werkelijk berekende kostprijs lager uitkomt (€78,17) is grotendeels te verklaren door de stijging in productie die de veehouders realiseerden in hun zoektocht naar een manier om de kosten te beheersen.

Simulatie naar 2009

Op basis van een veronderstelde gemiddelde prijsdaling van krachtvoer in 2009 t.o.v. 2008 van 20% en een inflatie van 0,2% (volgens het CBS) komen we tot een geschatte gemiddelde kostprijs van €74,74 per 100 liter in 2009.

Verdeling van de kosten

De kostprijs wordt, zoals hiervoor beschreven opgedeeld in vijf kostenposten: algemene vaste kosten, kosten gebouwen en niet-voedemechanisatie, ruwvoerkosten, krachtvoerkosten en overige variabele kosten. De voerkosten (ruwvoer en krachtvoerkosten) bij elkaar opgeteld maken procentueel gezien het grootste deel uit

van de kostprijs. Gemiddeld bepalen zij voor 64% de kostprijs (zie tabel 4). De arbeidskosten bepalen voor 19 % de kostprijs.

Tabel 4 Kostprijsoverzicht in percentage van de totale kosten

	Gemiddeld 2008	Gemiddeld 2007
1. Algemene vaste kosten	7%	6%
2. Kosten gebouwen en niet-voedemechanisatie	12%	11%
3. Ruwvoerkosten	23%	24%
4. Krachtvoerkosten	41%	35%
3+4 totale voerkosten	64%	59%
5. Overige variabele kosten	11%	12%
Totale kosten	92%	88%
Correctie voor niet-melkopbrengsten	-11%	-10%
Kostprijs excl. Arbeid	81%	78%
Arbeidskosten	19%	22%
Kostprijs incl. Arbeid	100%	100%

Kostprijs in relatie tot melkprijs

In 2004 schommelde de marktprijs voor 100 liter biologische geitenmelk gecorrigeerd voor 7% vet en eiwit tussen de €49,00 en €53,00. Hier zijn BTW en de meerkosten voor transport niet bij ingegrepen. In 2004 lag de kostprijs €7,92 hoger dan de melkprijs. De kostprijs exclusief arbeid lag toen maar net boven de gemiddelde melkprijs.

Sinds 2007 worden de melkprijzen van de verschillende afnemers door “De Groene Geit” gemonitord en omgerekend naar een standaard bedrijf. In 2007 is de gemiddelde uitbetaalde melkprijs weliswaar gestegen naar €55,60 per 100 liter excl. BTW maar het gat met de gemiddelde kostprijs van €71,13 is alleen maar groter geworden. Met een kostprijs excl. arbeid van €55,39 is er nagenoeg geen vergoeding voor geleverde arbeid.

De gemiddeld betaalde prijs aan de betrokken deelnemers van de onderzoeksgroep bedroeg voor 2008 €70,79 per 100 liter melk met 7% vet en eiwit. Bij een kostprijs van €78,17 per 100 liter bleef er een kloof van €7,38 per 100 liter melk over.

De kloof tussen melkprijs en kostprijs was in 2004 reeds substantieel, maar nam de volledige marge van de arbeidsvergoeding in beslag in 2007 en blijkt maar matig ingelopen te worden in 2008. Met prijsstabiliteit in 2009 t.o.v. 2008 komen we met de simulatie voor 2009 iets dichtert uit, maar de kloof blijft bestaan.

2004 werkelijk: €58,92-€51,00 = €7,92 per 100 liter

2007 werkelijk: €71,13-€55,60 = €15,53 per 100 liter

2008 werkelijk: €78,17-€70,79 = €7,38 per 100 liter

2009 simulatie €74,74-€70,79 = €3,95 per 100 liter

Zoals hierboven aangegeven, zijn in deze studie de grotere, efficiënt werkende, bedrijven meegenomen. De gemiddelde kostprijs voor biologische geitenbedrijven in Nederland zal waarschijnlijk hoger liggen. Voor een duurzame ontwikkeling van de biologische geitenhouderij lijkt het daarom noodzakelijk dat de melkprijs de komende jaren gaat stijgen zodat de kloof tussen melkprijs en kostprijs gedicht wordt. Verdere inspanning op het vlak van kostenbeheersing door de geitenhouders zal tevens noodzakelijk blijven.

4 Conclusies

- De kostprijs was in 2008 inclusief arbeid gemiddeld €78,17 per 100 liter geleverde melk gecorrigeerd voor 7% vet en eiwit.
- De bedrijven waarvoor de kostprijs is berekend, zijn groter dan het gemiddelde biologische melkgeitenbedrijf in Nederland.
- De voerkosten bepalen met 64% het grootste deel van de kostprijs per liter melk.
- Inspanning van de melkgeitenhouders om via productiviteitsstijging te zoeken naar kostenbeheersing lonen en laten een stijging zien van 5% in melkproductie per VAK in 2008 t.o.v. 2007.
- Wanneer de kostenevolutie doorgaat zoals in de eerste helft van 2009 en de inflatie op de rest van de kostenposten is conform de voorspelling van het CBS, dan zal de kostprijs per 100 liter geleverde melk in 2009 dalen naar gemiddeld €74,74.
- De kostprijs ligt hoger dan de in de 2008 uitbetaalde melkprijs. De kloof die in 2004 nog €7,92 per 100 liter was tussen melkprijs en kostprijs evolueerde naar een kloof van €15,53 per 100 liter in 2007. Dit verschil daalde omwille van een prijsstijging en een productiviteitsstijging in 2008 tot €7,38 per 100 liter. Terwijl met de huidige prijszetting (stabiel verondersteld t.o.v. van 2008) de kloof €3,95 per 100 liter bedraagt bij de gesimuleerde kostprijs voor 2009. De juiste weg is ingeslagen, maar zowel aan kostzijde als prijszijde blijven er uitdagingen liggen.
- Biologische melkgeitenhouders hebben €7,37 per 100 liter arbeidsvergoeding. Met 299.363 liter melk per VAK levert dit een arbeidsvergoeding op van €22063 per VAK.
- Voor een duurzame ontwikkeling van de biologische geitenhouderij lijkt het noodzakelijk dat de melkprijs de komende jaren gaat stijgen naar een acceptabel niveau. Daarnaast moeten geitenhouders hun kostprijs verder in beeld brengen en beheersen, zodat de kloof tussen de prijs en de kostprijs verder wordt teruggebracht.

Literatuur

Eekeren, N. van, en W. Govaerts, 2007, **Geitenhouderij: Economisch perspectief**, Ekoland oktober, p 14-15.

Govaerts, W. en N. van Eekeren, 2008, **Kostprijsberekening biologische geitenhouderij**, Biogeit rapport 15, Louis Bolk Instituut, Driebergen.

Govaerts, W., G.Iepema en N.van Eekeren, 2006, **Kostprijsberekening biologische geitenhouderij**, Biogeit rapport 4 Louis Bolk Instituut, Driebergen.

KWIN, 2007, **Kwantitatieve Informatie Veehouderij 2007-2008**, Handboek 2, ASG-WUR, Lelystad.

Vlieger, K. de, J. Jager en H.H.W.J.M. Sengers, 2002. **Methodiek ketenkostprijsberekingen biologische geitenmelk**. LEI Rapport 5.02.01, Den Haag

De Groene Geit
Vereniging Biologische Melkgeitenhouderij

LOUIS BOLK
I N S T I T U U T

www.louisbolk.nl/biogeit

bioKennis →

www.biokennis.nl